

**ACTIVITATEA DE CATEHIZARE
REALIZATĂ DE SFÂNTUL APOSTOL PAVEL
ÎN *EPISTOLA CĂTRE ROMANI***

Conf. Dr. Carmen-Maria BOLOCAN

I. Introducere

Epistola către Romani este „epistola cea mai însemnată a Sfântului Apostol Pavel și este situată în fruntea Epistolelor sale”¹. A fost scrisă din Corint „la sfârșitul anului 57 sau începutul anului 58”² și are un scop „personal-misionar: de a întări comunitatea de acolo”³. La începutul epistolei, Sfântul Apostol se prezintă astfel: „Pavel, rob al lui Iisus Hristos, chemat de El apostol, rânduit pentru vestirea Evangheliei lui Dumnezeu” (Romani 1, 1), „prin Care am primit har și apostolie” (Romani 1, 5) și-și prezintă intențiile („ca să aduc, în numele Său, la ascultarea credinței, toate neamurile, întru care sunteți și voi chemați ai lui Iisus Hristos” (Romani 1, 5-6), epistola având și statutul unei «scrisori de acreditare» pentru comunitatea creștină din Roma. „Domnul nostru Iisus Hristos Însuși spune că Apostolii Săi s-au remarcat, mai presus de orice, prin dragostea lor”⁴.

„Epistola către Romani este una din cele mai importante cărți didactice ale Noului Testament. Ea s-ar putea intitula drept primul tratat de dogmatică creștină, căci aici este interpretată și sistematizată magistral învățătura Mântuitorului. Epistola către Romani, ca și cea către Galateni [...], lămurește marea problemă a mântuirii omului prin credință. Însă în timp ce această chestiune în epistola către Galateni este tratată într-un cadru mai redus al relației dintre iconomia

¹ Pr. Prof. Ioan Constantinescu, *Studiul Noului Testament*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, p. 195.

² *Ibidem*, p. 197.

³ *Ibidem*, p. 199.

⁴ Părintele Serafim Rose, *Descoperirea lui Dumnezeu în inima omului*, trad. Prof. Paul Bălan, Editura Cartea Ortodoxă, Alexandria & Editura Agapis, București, 2005, p. 31.

mântuirii și iconomia Legii iudaice, dintre Legea creștină și cea iudaică, Epistola către Romani îmbrățișează întreg trecutul omenirii, cu cele două religii, păgână și iudaică, arătând că istoria întregii omeniri duce, după planul Divinității, la mântuirea creștină”⁵.

II. Conținutul epistolei

Conținutul acestei epistole este structurat în 16 capitole, în care Sfântul Apostol Pavel tratează diferite teme pe care le consideră utile pentru destinatarii epistolei, a căror credință „se vestește în toată lumea” (Romani 1, 8).

II.1 Capitolul întâi

Evanghelia arată îndreptarea din credință, pentru neamuri, judecata lor, pentru că nu păzesc legea firii.

Sfântul Apostol Pavel își arată dorința de a-i cunoaște pe creștinii romani, „cerând totdeauna” lui Dumnezeu „să aibă cumva [...] vreodată bun prilej de a veni la ei pentru a avea vreo roadă, ca și la celelalte neamuri” (Romani 1, 13) în a le vesti Evanghelia care „este puterea lui Dumnezeu spre mântuirea a tot celui care crede” (Romani 1, 16). „Căci dreptatea lui Dumnezeu se descoperă în ea din credință spre credință, precum este scris: «Iar dreptul din credință va fi viu». Căci mânia lui Dumnezeu se descoperă din cer peste toată fărădelegea și peste toată nedreptatea oamenilor care țin nedreptatea drept adevăr. Pentru că ceea ce se poate cunoaște despre Dumnezeu este cunoscut de către ei; fiindcă Dumnezeu le-a arătat lor. Cele nevăzute ale Lui se văd de la facerea lumii, înțelegându-se din fapte, adică veșnica Lui putere și dumnezeire, așa ca ei să fie fără cuvânt de apărare. Zicând că sunt înțelepți, au ajuns nebuni. Și au schimbat slava lui Dumnezeu Celui nesticăcios cu asemănarea chipului omului celui stricăcios și al păsărilor și al celor cu patru picioare și al târâtoarelor” (Romani 1, 17-23).

Aici se referă la închinătorii la idoli pe care „Dumnezeu i-a dat necurăției, după poftele inimilor lor, ca să-și pângărească trupurile lor între ei, ca unii care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună și s-au închinat și au slujit făpturii, în locul Făcătorului, Care este binecuvântat în veci” (Romani 1, 24-25).

⁵Pr. Prof. Ioan Constantinescu, *op. cit.*, pp. 211-212.

În continuare, Sfântul Apostol explică motivul căderii în „pătimi de ocară” atât a femeilor, cât și a bărbaților, care „au schimbat fireasca rânduială cu cea împotriva firii”, fiecare „luând cu ei răsplata cuvenită rățăcirii lor” (Romani 1, 26-27), deoarece „și Dumnezeu i-a lăsat la mintea lor fără judecată, să facă cele ce nu se cuvine” (Romani 1, 28). „Plini fiind de toată nedreptatea, de desfrânare, de viclenie, de lăcomie, de răutate; plini de pizmă, de ucidere, de ceartă, de înșelăciune, de purtări rele, bârfitori, grăitori de rău, urători de Dumnezeu, ocărători, semeți, trufași, lăudaroși, născocitori de rele, nesupuși părinților, neînțelepți, călcători de cuvânt, fără dragoste, fără milă; aceștia, deși au cunoscut dreapta orânduire a lui Dumnezeu, că cei ce fac unele ca acestea sunt vrednici de moarte, nu numai că fac ei acestea, ci le și încuviințează celor care le fac” (Romani 1, 29-32).

II.2. Capitolul al II-lea

II.2.1 Iudeii sunt tot atât de plini de păcate ca și păgânii cuprinde:

„Oricine ai fi, o, omule, care judeci, ești fără cuvânt de răspuns, căci, în ceea ce judeci pe altul, pe tine însuși te osândești, căci același lucruri faci și tu care judeci și socotești tu, oare, omule, care judeci pe cei ce fac unele ca acestea, dar le faci și tu, că tu vei scăpa de judecata lui Dumnezeu?” (Romani 1, 2, 1; 2, 3).

Aici, Sfântul Pavel se referă la cei care, deși sunt slabi și plini de tot felul de păcate, se autodefinesc „modele de virtute” și-i judecă pe alții care săvârșesc aceleași păcate ca și ei, în loc să-și poarte grija mântuirii personale. Astfel, aceștia adaugă și fățărnicia la păcatele lor, în loc să se lupte să-și înfrângă poftele cele rele și să se izbăvească de osândă, uitând că la Dumnezeu „nimic nu este acoperit care să nu se descopere și nimic ascuns care să nu se cunoască” (Luca 12, 2). Cred că pentru astfel de oameni s-a zis: „De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bârna din ochiul tău nu o iei în seamă?” (Luca 6, 41).

„Că de veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre” (Matei 6, 14-15), căci „noi știm că judecata lui Dumnezeu este după adevăr, față de cei ce fac unele ca acestea” (Romani 2, 2).

II.2.2. Îndemnul de a se pocăi:

„Sau disprețuiești tu bogăția bunătății Lui și a îngăduinței și a îndelungii Lui răbdări, neștiind că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă

la pocăință? Dar după învârtoșarea ta și după inima ta nepocăită, îți aduni mânie în ziua mâniei și a arătării dreptei judecări a lui Dumnezeu, Care va răsplăti fiecăruia după faptele lui: viață veșnică celor ce, prin stăruință în faptă bună, caută mărire, cinste și nestrăcătare, iar iubitorilor de ceartă, care nu se supun adevărului, ci se supun nedreptății, mânie și furie. Necaz și strâmtorare peste sufletul oricărui om care săvârșește răul, al iudeului mai întâi, și al elinului; dar mărire, cinste și pace oricui face binele: iudeului mai întâi, și elinului. Căci nu este părtinire la Dumnezeu!” (Romani 2, 4-11).

Se poate observa prioritatea pe care o dă autorul epistolei iudeilor „mai întâi”, fie la „necaz și strâmtorare”, fie la „mărire, cinste și pace oricui face binele”, căci nu este părtinire la Dumnezeu, totul e condiționat doar de pocăință, căci „pocăința sinceră este cel mai la îndemână și cel mai sigur mijloc prin care omul păcătos este iertat și se face iubit și plăcut lui Dumnezeu”⁶.

II.2.3. Învățătura despre lege:

Face în mod clar distincția între cei care aud și cei care încalcă legea, fie ei iudei sau păgâni: „Fiindcă nu cei ce aud legea sunt drepti la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea vor fi îndreptați” (Romani 2, 13).

„Căci, când păgânii care nu au lege, din fire fac ale legii, aceștia, neavând lege, își sunt lorși lege, ceea ce arată fapta legii scrisă în inimile lor, prin mărturia conștiinței lor și prin judecățile lor, care îi învinovățesc sau îi și apără, în ziua în care Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, după Evanghelia mea, cele ascunse ale oamenilor” (Romani 2, 14-16).

Apostolul adresează o aspră mustrare iudeilor, care, deși Îl laudă pe Dumnezeu, se reazemă pe lege, sunt „călăuză orbilor”, „lumină celor ce sunt în întuneric”, „povățuitor celor fără de minte”, „învățător celor nevârstnici”, deoarece au „în lege dreptarul cunoștinței și al adevărului” (Romani 2, 17-21), pe ei înșiși nu se învață, făcând dovada unui comportament duplicitar, fariseic. Și concluzionează: „Căci tăierea împrejur folosește, dacă păzești legea; dacă însă ești călcător de lege, tăierea ta împrejur s-a făcut netăiere împrejur. Deci dacă cel netăiat împrejur păzește hotărârile legii, netăierea lui împrejur nu va fi oare socotită ca tăiere împrejur? [...] iar

⁶ *Pocăința, poarta mântuirii*, traducere de Cristina Spătărelu, Editura Cartea Ortodoxă & Editura Egumenița, Galați, 2007, p. 64.

tăierea împrejur este aceea a inimii, în duh, nu în literă; a cărui laudă nu vine de la oameni, ci de la Dumnezeu” (Romani 2, 25-26; 29).

II.3. Capitolul al III-lea: Toți oamenii, fără osebire, sunt păcătoși

II.3.1. Despre lege și Judecata lui Dumnezeu

În acest capitol, Sfântul Apostol subliniază importanța tăierii împrejur, „pentru că lor li s-au încredințat cuvintele lui Dumnezeu” (Romani 3, 2), indiferent de credințioșia oamenilor, căci „Dumnezeu Se vedește în adevărul Său [...], precum este scris: «Drept ești Tu întru cuvintele Tale și biruitor când vei judeca Tu» (Romani 3, 4)”.

„Iar dacă nedreptatea noastră învederează dreptatea lui Dumnezeu, ce vom zice?” (Romani 3, 5).

„... Știm că cele câte zice Legea le spune celor care sunt sub Lege, ca orice gură să fie închisă și ca toată lumea să fie vinovată înaintea lui Dumnezeu. Pentru că din faptele Legii nici un om nu se va îndrepta înaintea Lui, căci prin Lege vine cunoștința păcatului” (Romani 3, 19-20), căci „toți sunt sub păcat” și „Nu este drept nici unul; Nu este cel ce înțelege, nu este cel ce caută pe Dumnezeu. Toți s-au abătut, împreună, netrebnici s-au făcut. Nu este cine să facă binele, nici măcar unul nu este” (Romani 3, 10-12), „fiindcă toți au păcătuit și sunt lipsiți de slava lui Dumnezeu” (Romani 3, 23).

După această constatare atât de dezarmantă, de descurajantă, asemenea doctorului care a constatat boala, acum tot el oferă remediul care există *acum*, trebuie subliniat *acum*, nu ieri, nu mâine, nu săptămâna viitoare: „Dar acum, în afară de Lege, s-a arătat dreptatea lui Dumnezeu... mărturisită de Lege și de prooroci” (Romani 3, 21), pentru că *acum* „dreptatea lui Dumnezeu vine prin credința în Iisus Hristos, pentru toți și peste toți cei ce cred, căci nu este deosebire” (Romani 3, 22). „Căci socotim că prin credință se va îndrepta omul, fără faptele Legii” (Romani 3, 28). „Fiindcă este un singur Dumnezeu, Care va îndrepta din credință pe cei tăiați împrejur și, prin credință, pe cei netăiați împrejur” (Romani 3, 30).

II.4. Capitolul al 8-lea: Despre răbdare

„Duhul Însuși mărturisește împreună cu duhul nostru că suntem fii ai lui Dumnezeu. Și dacă suntem fii, suntem și moștenitori – moștenitori ai lui Dumnezeu și împreună-moștenitori cu Hristos, dacă pătimim împreună cu El, ca împreună cu El să ne și preamărim.

Căci socotesc că pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de mărirea care ni se va descoperi. Pentru că făptura așteaptă cu nerăbdare descoperirea fiilor lui Dumnezeu” (Romani 8, 16-19).

„Se cuvine să îndurăm totdeauna [...] cu mulțumire pentru Dumnezeu. Viața noastră este ca o clipă de veșnicie. [...] De aceea, rabdă în tăcere când te întristează vrăjmașul și numai Domnului deschide inima ta”⁷.

II.4.1. Despre ajutorul Duhului Sfânt

„Duhul vine în ajutor slăbiciunii noastre, căci noi nu știm să ne rugăm cum trebuie, ci Însuși Duhul Se roagă pentru noi cu suspine negrăite. Iar Cel ce cercetează inimile știe care este dorința Duhului, căci după Dumnezeu El Se roagă pentru sfinți. Și știm că Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, al celor care sunt chemați după voia Lui; Căci pe cei pe care i-a cunoscut mai înainte, mai înainte i-a și hotărât să fie asemenea chipului Fiului Său [...] Iar pe care i-a hotărât mai înainte, pe aceștia i-a și chemat; și pe care i-a chemat, pe aceștia i-a și îndreptat; iar pe care i-a îndreptat, pe aceștia i-a și mărit” (Romani 8, 26-30).

II.4.2. Despre speranță

ÎNTREBARE: „Dacă Dumnezeu e pentru noi, cine este împotriva noastră? El, Care pe Însuși Fiul Său nu L-a cruțat, ci L-a dat morții, pentru noi toți, cum nu ne va da, oare, toate împreună cu El? Cine va ridica pâra împotriva aleșilor lui Dumnezeu? Dumnezeu este Cel ce îndreptează; Cine este Cel ce osândește? Hristos, Cel ce a murit, și mai ales Cel ce a înviat, Care și este de-a dreapta lui Dumnezeu, Care mijlocește pentru noi! Cine ne va despărți pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foamea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia?” (Romani 8, 31-35).

RĂSPUNS: „[...] sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălțimea, nici adâncul și nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru” (Romani 8, 38-39).

⁷ Arhim. Dosoftei Morariu, *Sfântul Serafim de Sarov. Viața, nevoințele și învățăturile*, ediția a II-a, Editura Mănăstirea Sihăstria, Vânători (Neamț), 2004, p. 175.

II.5. Capitolul al 13-lea: Să ne supunem stăpânirilor

„Tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt rânduite. Pentru aceea, cel ce se împotrivesc stăpânirii se împotrivesc rânduielii lui Dumnezeu. Iar cei ce se împotrivesc își vor lua osândă. Căci dregătorii nu sunt frică pentru fapta bună, ci pentru cea rea. Voiești deci să nu-ți fie frică de stăpânire? Fă binele și vei avea laudă de la ea. Căci dregătorii nu sunt frică pentru fapta bună, ci pentru cea rea. Voiești deci să nu-ți fie frică de stăpânire? Fă binele și vei avea laudă de la ea. Căci ea este slujitoare a lui Dumnezeu spre binele tău. Iar dacă faci rău, teme-te; căci nu în zadar poartă sabia; pentru că ea este slujitoare a lui Dumnezeu și răzbu-nătoare a mâniei Lui, asupra celui ce săvârșește răul. De aceea este nevoie să vă supuneți, nu numai pentru mânie, ci și pentru conștiință. Că pentru aceasta plătiți și dări. Căci (dregătorii) sunt slujitorii lui Dumnezeu, stăruiind în această slujire neîncetat. *Dați deci tuturor cele ce sunteți datori: celui cu darea, darea; celui cu vama, vamă; celui cu teama, teamă; celui cu cinstea, cinste*” (Romani 13, 1-7).

Ultima frază este ceva mai consistentă, mai explicită, dar își trage rădăcinile din cuvintele Mântuitorului: „Dați deci Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu” (Matei 22, 21).

Apostolul arată aici omniprezența și atotputernicia lui Dumnezeu, prezența în toată lucrarea care se săvârșește în lume, precum și adâncă înțelepciune și rostul după care se petrec toate. O învățatură mai succintă nici că se putea. Mai ales în zilele noastre, când orice sistem de valori și orice scară a ierarhiilor pare a fi pe punctul de a se răsturna, fiecare individ simțindu-se mândru, parcă, că și-a adus prețiosul sprijin la această „măreață ctitorie”. Dar avem încă o dată dovada erorii în care se poate afla mintea omenească plină de trufie, de ipită⁸.

„Nu se cuvine ție să te amesteci în treburile de conducere și să le judeci. Prin aceasta se aduce întristare măreției lui Dumnezeu, din a Cărui purtare de grijă și putere sunt rânduiți conducătorii”⁹.

⁸ Monahul Neofit, *Rugăciuni către tineri sau Despre o exorcizare a României*, Editura Credința strămoșească, 2005, p. 234.

⁹ Arhim. Dosoftei Morariu, *op. cit.*, p. 408.

Și, pentru a nu lăsa nimănuui nici o „portită de scăpare” sau loc de interpretare, a adăugat: „Nimănuui cu nimic nu fiți datori, decât cu iubirea unuia față de altul; că cel care iubește pe aproapele a împlinit legea” (Romani 13, 8).

În continuare, apostolul rememorează cele 10 porunci: „Să nu săvârșești adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturisești strâmb; să nu poftesti...”, arătând că acestea nu fac altceva decât să delimiteze clar relațiile între oameni și cele ce le aparțin, precum și respectul datorat, să sublinieze măsura cu care să ne iubim aproapele: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Romani 13, 9), căci „Iubirea nu face rău aproapelui; iubirea este deci împlinirea legii” (Romani 13, 10).

Capitolul se încheie cu îndemnul la priveghere, cu scopul „să ne îmbrăcăm cu armele luminii” (Romani 13, 12), „Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospețe și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă¹⁰; Ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre pofte” (Romani 13, 14), indicând astfel și limita până la care poate merge grija pentru trup.

II.6. Capitolul al 14-lea: Cum să ne purtăm cu cei slabi și să nu dăm prilej de sminteală nimănuui, conține trei învățături

II.6.1. Despre post.

„Primiți-l pe cel slab în credință fără să-i judecați gândurile. Unul crede să mănânce de toate; cel slab însă mănâncă legume. Cel ce mănâncă să nu disprețuiască pe cel ce nu mănâncă; iar cel ce nu mănâncă să nu osândească pe cel ce mănâncă, fiindcă Dumnezeu l-a primit.... Cel ce ține ziua o ține pentru Domnul; și cel ce nu ține ziua nu o ține pentru Domnul. Și cel ce mănâncă pentru Domnul mănâncă, căci mulțumește lui Dumnezeu; și cel ce nu mănâncă pentru Domnul nu mănâncă și mulțumește lui Dumnezeu. Căci nimeni dintre noi nu trăiește pentru sine și nimeni nu moare pentru sine. Că dacă trăim, pentru Domnul trăim, și dacă murim, pentru Domnul murim. Deci și dacă trăim, și dacă murim, ai Domnului suntem. Căci pentru aceasta a murit și a înviat Hristos, ca să stăpânească și peste morți și peste vii” (Romani 14, 1-3; 15, 6-9), căci „nimic nu este întinat prin sine, decât numai pentru

¹⁰ Este cunoscut rolul și importanța pe care acest verset l-a avut în viața Fericitului Augustin, mărturisit ulterior în lucrarea sa, *Mărturisiri*.

cel care gândește că e ceva întinat; pentru acela întinat este” (Romani 14, 14) și „toate sunt curate, dar rău este pentru omul care mănâncă spre poticnire” (Romani 14, 20).

II.6.2. Despre judecarea aproapelui:

„Dar tu, de ce judeci pe fratele tău? Sau și tu, de ce disprețuiești pe fratele tău? Căci toți ne vom înfățișa înaintea judecării lui Dumnezeu. Căci scris este: «Viu sunt Eu! – zice Domnul – Tot genunchiul să Mi se plece și toată limba să dea slavă lui Dumnezeu.»” (Romani 14, 10-11), pentru a conchide, oferind totodată și un subiect de reflecție: „Deci, dar, fiecare din voi va da seama despre sine lui Dumnezeu” (Romani 14, 12), „să nu ne mai judecăm unii pe alții, ci mai degrabă judecați aceasta: Să nu dați fratelui prilej de poticnire sau de sminteală” (Romani 14, 13).

În fond, tu cel care judeci, „Cine ești tu, ca să judeci pe sluga altuia? Pentru stăpânul său stă sau cade. Dar va sta, căci Domnul are putere ca să-l facă să stea. Unul deosebește o zi de alta, iar altul judecă toate zilele la fel. Fiecare să fie deplin încredințat în mintea lui. Cel ce ține ziua, o ține pentru Domnul; și cel ce nu ține ziua nu o ține pentru Domnul. Și cel ce mănâncă pentru Domnul mănâncă, căci mulțumește lui Dumnezeu; și cel ce nu mănâncă pentru Domnul nu mănâncă, și mulțumește lui Dumnezeu” (Romani 14, 4-6).

Consideră că, dacă cineva dorește să-și „exerseze capacitățile de judecător”, să înceapă cu propria persoană, punând în practică cuvântul care zice: „Față de Dumnezeu să avem inimă de fii, față de aproapele să avem inimă de mamă și față de noi înșine inimă de judecător”¹¹ și, analizându-și faptele, spusele și consecințele lor vizavi de intențiile sale, în mod cert va dobândi mai multă înțelepciune, smerenie și înțelegere pentru aproapele.

Ca dovadă cât de mult se poate înșela un om în aprecierile sale când este vorba de judecarea a două persoane pe care le cunoaște bine, atât cât își poate cunoaște un tată fiii, vă voi prezenta următoarea povestire. Veți putea vedea și cât de mult se poate schimba un om a cărui „inimă este mișcată și transformată de prezența lui Dumnezeu sau de către cineva care este plin de Duhul Său sau prin simpla auzire a predicării adevărului despre El”¹².

¹¹ Adrian Alui Gheorghe, *Cu Părintele Iustin Pârnu despre moarte, jertfă și iubire*, Editura Conta, Piatra Neamț, 2006, p. 79. Aici, Părintele Iustin citează din *Mântuirea păcătoșilor*.

¹² Părintele Serafim Rose, *op. cit.*, p. 27.

Iată povestirea acestui tată, *Sutașul*¹³, pe care o găsim și în Evanghelia lui Matei 8, 5-13: „Pe când intra în Capernaum, s-a apropiat de El un sutaș, rugându-L și zicând: Doamne, sluga mea zace în casă, slăbănog, chinuindu-se cumplit. Și i-a zis Iisus: Venind, îl voi vindeca. Dar sutașul, răspunzând, I-a zis: Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvântul și se va vindeca sluga mea. Că și eu sunt om sub stăpânirea altora și am sub mine ostași și-i spun acestuia: Du-te, și se duce; și celuiilalt: Vino, și vine; și slugii mele: Fă aceasta, și face. Auzind, Iisus S-a minunat și a zis celor ce veneau după El: Adevărat grăiesc vouă: la nimeni, în Israel, n-am găsit atâta credință. Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Și a zis Iisus sutașului: Du-te, fie ție după cum ai crezut. Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela” și în Evanghelia lui Luca 7, 2-10: „Iar sluga unui sutaș, care era la el în cinste, fiind bolnavă, era să moară. Și auzind despre Iisus, a trimis la El bătrâni ai iudeilor, rugându-L să vină și să vindece pe sluga lui. Iar ei, venind la Iisus, L-au rugat stăruitor, zicând: Vrednic este să-i faci lui aceasta, Căci iubește neamul nostru și el ne-a zidit sinagoga. Iar Iisus mergea cu ei. Și nefiind El acum departe de casă, a trimis la El prieteni, zicându-I: Doamne, nu Te osteni, că nu sunt vrednic ca să intri sub acoperământul meu. De aceea nici pe mine nu m-am socotit vrednic să vin la Tine. Ci spune cu cuvântul și se va vindeca sluga mea. Căci și eu sunt om pus sub stăpânire, având sub mine ostași, și zic acestuia: Du-te, și se duce, și altuia: Vino, și vine, și slugii mele: Fă aceasta, și face. Iar Iisus, auzind acestea, S-a minunat de el și, întorcându-Se, a zis mulțimii care venea după El: Zic vouă că nici în Israel n-am aflat atâta credință; Și întorcându-se cei trimiși acasă, au găsit sluga sănătoasă”.

II.6.3. Despre sminteală:

„Să nu dați fratelui prilej de poticnire sau de sminteală”, căci „Cel ce mănâncă să nu disprețuiască pe cel ce nu mănâncă; iar cel ce nu mănâncă să nu osândească pe cel ce mănâncă, fiindcă Dumnezeu l-a primit” (Romani 14, 3) sau pentru că „cel ce nu mănâncă pentru Domnul nu mănâncă, și mulțumește lui Dumnezeu” (Romani 14, 6).

¹³ Pr. Prof. Ioan Buga, *Tăcuta înțelepciune. Tipiconul Sfântului Munte*, Editura Sfântu Gheorghe-Vechi, București, 2005, pp. 37-39.

Sfântul Vasile cel Mare afirmă în acest sens: „Mulți au adunat destule lucruri bune în tinerețe, dar, ajungând la mijlocul vieții, n-au putut răbda ispitele valurilor ridicate asupra lor de duhurile vicleniei și s-au lipsit de toate acele bunătăți câștigate întru multă osteneală”.

Sfântul Serafim de Sarov continuă în același sens: „Nu trebuie să te dedai nici la osteneli peste măsură, pentru ca tovarășul de viață, trupul, să fie credincios și destoinic întru săvârșirea faptelor bune. Trebuie să mergi pe calea de mijloc, fără să te abați nici la dreapta, nici la stânga, și să dai duhului cele duhovnicești, iar trupului, cele trupești, ceea ce este necesar pentru menținerea vieții vremelnice și ceea ce se cere cu dreptate de către ea pentru viața comună”¹⁴; „În zilele de miercuri și vineri, mai ales în cele patru posturi, este bine să folosim hrană o singură dată în zi și îngerul Domnului se va apropia de noi”¹⁵.

II.7. Capitolul al 15-lea: Îndemnuri la răbdare cu cei slabi și la unirea frățescă

„Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și să nu căutăm plăcerea noastră. Ci fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine, spre zidire” (Romani 15, 1-2), urmând pilda Mântuitorului Care „n-a căutat plăcerea Sa, ci, precum este scris: «Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine au căzut asupra Mea». Căci toate câte s-au scris mai înainte s-au scris spre învățătura noastră, ca, prin răbdarea și mângâierea care vin din Scripturi, să avem nădejde. Iar Dumnezeu răbdării și al mângâierii să vă dea vouă a gândi la fel unii pentru alții, după Iisus Hristos, pentru ca toți laolaltă și cu o singură gură să slăviți pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. De aceea, primiți-vă unii pe alții, precum și Hristos v-a primit pe voi, spre slava lui Dumnezeu. Căci spun: Că Hristos S-a făcut slujitor al tăierii împrejur pentru adevărul lui Dumnezeu, ca să întărească făgăduințele date părinților, iar neamurile să slăvească pe Dumnezeu pentru mila Lui, precum este scris: «Pentru aceasta Te voi lauda între neamuri și voi cânta numele Tău»” (Romani 15, 3-9), ceea ce și face în zilele noastre Biserica.

Privind la mulțimea popoarelor creștine și la aria lor de răspândire ce a cuprins tot pământul, avem încă o dată confirmarea biblică:

¹⁴ Arhim. Dosoftei Morariu, *op. cit.*, p. 395.

¹⁵ *Ibidem*, p. 399.

„Lăudați pe Domnul *toate* neamurile; lăudați-L pe El *toate* popoarele, căci întru Acela neamurile vor nădăjdui” (Romani 15, 11-12).

Urmează apoi o binecuvântare pe care cu toții ne-o dorim să fie lucrătoare în ființa noastră: „Iar Dumnezeuul nădejzii să vă umple pe voi de toată bucuria și pacea în credință, ca să prisosească nădejdea voastră, prin puterea Duhului Sfânt” (Romani 15, 13).

Apostolul își continuă epistola cu mărturisirea dorinței de a-i vizita, „râvnind astfel să binevestesc acolo unde Hristos nu fusese numit” (Romani 15, 20) și amintindu-le „despre harul ce mi-a fost dat de Dumnezeu, ca să fiu slujitor al lui Iisus Hristos la neamuri, slujind Evanghelia lui Dumnezeu, pentru ca prinosul neamurilor, fiind sfințit în Duhul Sfânt, să fie bine primit” (Romani 15, 15-16).

II.8. Capitolul al 16-lea: Apostolul le-o dă în grijă pe diaconița Febe. Închinăciuni celor din Roma. Primejdia dezbinării.

Acest capitol este mai curând un *post scriptum* al epistolei, în care apostolul o încredințează pe diaconița Febe Bisericii din Chenhreea, rugându-i s-o primească „cu vrednicia cuvenită sfinților” (Romani 16, 2) și să-i fie „de ajutor la orice ar avea nevoie de ajutorul vostru” (Romani 16, 2), „căci și ea a ajutat pe mulți și pe mine însumi” (Romani 16, 2). În continuare, transmite îmbrățișări la diferite persoane, destul de numeroase, fără a uita să le precizeze anumite merite legate atât de propria persoană, cât și față de Biserică. „Îmbrățișați-vă unii pe alții cu sărutare sfântă. Vă îmbrățișează pe voi toate Bisericile lui Hristos” (Romani 16, 16). Ce poate fi spus mai frumos unor oameni pentru a le conferi legitimitate, pentru a le sublinia apartenența, meritele și individualitatea în Biserica lui Hristos ?

Apostolul continuă cu un „îndemn frățesc” ca „să vă păziți de cei ce fac dezbinări și sminteli împotriva învățaturii pe care ați primit-o”. Urmează apoi sfatul: „Depărtați-vă de ei” (Romani 16, 17). „Căci unii ca aceștia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pântecelui lor, și, prin vorbele lor frumoase și măgulitoare, înșeală inimile celor fără de răutate, fiindcă ascultarea voastră este cunoscută de toți. Mă bucur deci de voi și voiesc să fiți înțelepți spre bine și nevinovați la rău” (Romani 16, 18-19).

Concluzii

„Există cumva un receptor special pentru a primi descoperiri de la Dumnezeu ? Da, într-un anume sens, există un astfel de senzor,

deși, în mod obișnuit noi îl închidem și nu-l lăsăm deschis spre a putea funcționa: revelația dumnezeiască este conferită unui receptor numit o inimă plină de iubire. Noi știm din Sfintele Scripturi că Dumnezeu este iubire; creștinismul este religia iubirii¹⁶. Iată de ce „Domnul nostru Iisus Hristos Însuși spune că Apostolii Săi s-au remarcat mai presus de orice prin dragostea lor”¹⁷. Și prin dăruire, am adăuga noi. Oare cum ar fi putut fi altfel, când au avut un Învățător care le-a predicat dăruirea, răstignindu-Se pe cruce între doi tâlhari, ca jertfă pentru răscumpărarea lumii din păcat? „Pe omul adevărat îl recunosc și îl respectă chiar și dușmanii lui”¹⁸.

Bibliografie

- Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002.
- *** *Pocăința, Poarta mântuirii*, traducere de Cristina Spătărelu, Editura Cartea Ortodoxă & Editura Egumenița, 2007.
- Adrian Alui Gheorghe, *Cu Părintele Iustin Pârnu despre moarte, jertfă și iubire*, Editura Conta, Piatra Neamț, 2006.
- Antonopoulos, Arhimandritul Nectarie, *Sfântul Arhiepiscop Luca 1877-1961 Chirurgul fără de arginți*, traducere Cristina Spătărelu, Editura Biserica Ortodoxă, Editura Egumenița.
- Buga, Pr. Prof. Ioan, *Tăcuta înțelepciune. Tipiconul Sfântului Munte*, Editura Sfântu Gheorghe-Vechi, București, 2005.
- Constantinescu, Pr. Prof. Ioan, *Studiul Noului Testament*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002.
- Morariu, Arhim. Dosoftei, *Sfântul Serafim de Sarov. Viața, nevoințele și învățăturile*, ediția a II-a, Editura Mănăstirea Sihăstria, Vânători (Neamț), 2004.
- Neofit, Monahul, *Rugăciuni către tineri sau Despre o exorcizare a României*, Editura Credința strămoșească, 2005.
- Rose, Părintele Serafim, *Descoperirea lui Dumnezeu în inima omului*, trad. Prof. Paul Bălan, Editura Cartea Ortodoxă, Alexandria & Editura Agapis, București, 2005.

¹⁶ Părintele Serafim Rose, *op. cit.*, p. 31.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ Arhimandritul Nectarie Antonopoulos, *Sfântul Arhiepiscop Luca 1877-1961 Chirurgul fără de arginți*, traducere Cristina Spătărelu, Editura Biserica Ortodoxă, Editura Egumenița, p. 163.

***L'activité catéchétique du Saint Apôtre Paul
dans l'Épître aux Romains***

Conf. Dr. Carmen-Maria BOLOCAN

Notre étude intitulée «L'activité catéchétique du Saint Apôtre Paul dans l'Épître aux Romains» illustre quelques aspects de la vie qui ont été analysés par l'Apôtre Paul.

On a identifié, sur le texte, quelques recommandations faites par le Saint Apôtre aux Romains et, grâce à eux, à nous, les chrétiens d'hier et d'aujourd'hui.